ՎԱՐՍԱԳՈՒՅՆ
SARDARABAD

BUENOS AIRES
AÑO XV
Nº 566
Miércoles
11 de
Abril
de
1990

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

HAROUTUNIAN RENUNCIARIA

Según rumores que circulan con insistencia en Erevan, sería inminente la renuncia de Souren Haroutunian como Primer Secretario del Partido Comunista de Armenia.

Las principales razones de su decisión serían las dificultades habidas para el buen desempeño de su cargo, así como su desilusión por las resoluciones de Moscú con respecto a Artsaj, dejándola bajo la jurisdicción de Azerbaijan.

En su momento, Haroutunian apoyó el otorgamiento de mayores poderes a Gorbachov, aduciendo que sólo estando el poder en una sola persona sería posible imponer orden en la región de Artsaj, y dar impulso a la ya retrasada reconstrucción de las zonas devastadas por el terremoto. Recientemente, Haroutunian declaro: "*En estos días es muy fácil organizar el bloqueo de una república vecina o provocar pogroms sobre la base de la identidad nacional, expulsar al pueblo de la tierra que le pertenece, destruir las barreras fronterizas y activar a la chusma con el propósito de ocupar el Comité del Partido y los edificios gubernamentales del Soviet... Hoy, en la zona armenia del terremoto se ha creado una situación extremadamente crítica. Ciertamente, las decisiones tomadas por el organismo central han fracasado totalmente.*"

Si bien la reunión del plenario del Partido Comunista ya fue pospuesta dos veces, existe la idea general de que cuando dicho plenario se reúna Haroutunian anunciará su renuncia. Según los últimos rumores, él habría sido obligado a renunciar por Moscú, dado que últimamente se constituyó en un fuerte defensor de los derechos armenios. Otras noticias lo dan como candidato a una embajada, probablemente en Grecia.

Son candidatos a reemplazarlo Vladimir Movsissian, vicepremier de Armenia, y Kaloust Galoyan, segundo secretario del Partido en Armenia.

Recordando a un Gran Apóstol

Hace 12 años, el 24 de Abril de 1978, se extinguía en Montevideo (Uruguay), la vida de uno de los grandes pastores de la Iglesia Armenia. Monseñor Papken Abadian, Primado de la Iglesia Apostólica Armenia para la América del Sur, encontró la muerte en medio de la comunidad armenia de la vecina república, mientras presidia la conmemoración del 63° aniversario del Genocidio perpetrado contra nuestros antepasados.

Hoy, lo recordamos con profunda admiración por su total entrega a una obra espiritual de singular envergadura. Y nuestro recuerdo lleva implícita la tristeza de haber perdido a un auténtico líder espiritual.

Compartimos la veneración que por él sintió y siente la colectividad de toda América.

En el Día de las Américas

Hermandad Continental

En 1890 se celebró en Washington la Primera Conferencia Internacional Americana. Allí estaban representadas 18 naciones de nuestro continente, que por primera vez se reunían para conocerse mejor y saber cuáles eran sus necesidades.

El 14 de abril se firmó un acuerdo que establecía la creación de la Unión de Repúblicas Americanas (convertida años más tarde en la O.E.A., Organización de los Estados Americanos). Desde entonces, esa fecha se reconoce como *Día de las Américas*".

Los objetivos fundamentales del organismo, son:

...Afianzar la paz y la seguridad del continente.

...Prevenir las posibles causas de dificultades y asegurar la solución pacífica de las controversias que surjan entre los Estados miembros.

...Organizar la acción solidaria de éstos en caso de agresión

...Procurar la solución de los problemas políticos, jurídicos y económicos que se susciten entre ellos.

...Promover por medio de la acción cooperativa, el desarollo económico, social y cultural

Todo esto seguirá siendo posible siempre que cada uno de nosotros siga creyendo en la posibilidad de una América grande, unida, en la que cada país desarrolle plenamente sus recursos para bien de todos sus habitantes.

Rosalinda Balanian de Avakian

VAHE TCHINNOSSIAN

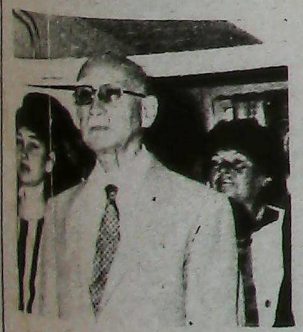

Con profundo respeto hacia el hombre que supo ser bastión de la armenidad en la Diáspora, por su esfuerzo, su probada generosidad y trabajo constante en beneficio de los armenios de aquí y de la Madre Patria, rendimos nuestro homenaje de recordación a este adalid de nuestra nacionalidad.

Richard Hovannisian
A LA ACADEMIA DE CIENCIAS

Richard Hovannisian, el bien conocido experto de la historia de Armenia, acaba de ser elegido para integrar la Academia de Ciencias de esa República, siendo el primer científico de afuera de Armenia que ocupará un escaño en dicha Institución.

El otro miembro designado es el Dr. Mihran Agbabian, quien ocupará la silla de Fred Champion.

En cuanto al Dr. Hovannisian, fue elegido en reconocimiento a sus investigaciones y estudios sobre la historia armenia pre—soviética. Cabe señalar que el Profesor Hovannisian actúa como director asociado del Centro de Estudios del Cercano Oriente "Von Grunebaum", de la Universidad de California.

El Dr. Hovannisian es autor de varios volúmenes sobre la Cuestión Armenia, así como de estudios sobre la Cultura Armenia y el Genocidio.

Feliz Pascua de Resurrección

Llega la Pascua

¡ ¡ El Señor resucitó de entre los muertos para señalarnos el camino, El que es la Resurrección y la Vida !

Llegue a todos nuestros lectores y amigos nuestro cálido y fraternal saludo Pascual.

Kristos Hariav i merelotz
Orhnial e Harutiun Kristosí

INFORME SOBRE ARMENIA

UNA LUZ SOBRE EREVAN

LOUISE MANOOGIAN SIMONE

CONCLUSION

Durante este tiempo del año, generalmente Erevan se presenta gris y brumoso. Pueden verse hasta unas tres manzanas hacia adelante, pero no puede verse el Monte Ararat. Las calles y las aceras presentan hielo y lodo, nunca paleadas y siempre resbaladizas (no se palean ni se les echa sal). La Sección principal del Hotel Armenia ha sido puesta a nuevo, la parte de atrás está terriblemente deteriorada. Si usted desea entrar al restaurante del hotel por la noche, usted será afortunado si el portero le permite entrar. El, usualmente, solo entreabre la puerta, lo mira de arriba a abajo y dice: No. Los teléfonos están peor: siempre estáticos, se cortan en medio de la conversación o constantemente comunican con un número equivocado. Usted puede llamar a los Estados Unidos desde Erevan, pero no a Echmiadzin. Un día, yo traté de llamar a Hrasdan (cerca de 45 minutos de distancia) y finalmente abandoné mi propósito después de seis intentos (no llamaba). Una persona de allí me dijo: "Permítame tratar a mí." Después de 15 minutos por reloj yo me maravillé, porque él continuaba haciendo algo tan inútil. Había tratado de conseguir comunicación por 16 veces.

Yo tuve una terrible tos y mucho frio en mis primeros 5 días en Armenia. Hasta el tercer día me habían hecho tomar 8 jarros de conservas, 3 jarros de miel y 2 jarros de puré de higos, todo lo cual me dijeron que seguramente iba a curarme. Afortunadamente estaba en Armenia un miembro sudamericano de UGAB, quien me proporcionó antibióticos y jarabe para la tos.

No obstante estos inconvenientes me vino muy bien estar en Armenia, porque había estado ausente de allí demasiado tiempo.

Mientras guardaba cama en la habitación de mi hotel, ví por televisión una sesión especial de los diputados (6 días de reuniones). Ellos estaban tratando, supuestamente, las elecciones de febrero/marzo, pero no estoy segura de que ellos discutieran ese y no otro tema de su agenda. Estas reuniones se componen generalmente de manifestaciones verbales. Por varios días después de la reunión cada diputado, cuando lo encuentra a usted (siempre que usted conozca a un diputado) le dirá: "Yo hice mi buena declaración" o "Usted tenía que haber escuchado mi discurso ¡"o" "¿que opina usted de mis palabras?" Eso es vital para él, (y esto pasa también con los diputados en las sesiones del Parlamento de Moscú) especialmente cuando las acciones o los resultados no tienen mayor interés por parte del público. Finalmente yo llegué a la conclusión de que esto era parte del ego, porque éste es el nuevo fenómeno, la habilidad para publicitar la palabra, porque generalmente esta es la única fuerza, la única acción valedera. Ninguno parece tener el poder o la posición, o el carisma que hace la diferencia. El problema es que cada uno necesita destacarse en sus discursos para lograr el favor del pueblo. Que uno sepa decir y que ellos quieran escucharlo. (Yo supongo que esto no guarda mayor diferencia con nuestros legisladores). Pero aquí nosotros estamos entre la vida y la muerte, entre la libertad y la cautividad, el caos social y económico. El aislamiento, la ingenuidad, la falta de sofisticación política, la emoción intensa y la inhabilidad para moverse hacia adelante, es el resultado de 72 años de dominación. Gorbachev les ha dado libertad de palabra pero no las herramientas para hacer avanzar al país.

Ahora hay una nueva palabra inglesa en el vocabulario Hahasdantzi: **Normal.** Cuando alguno hace una sugestión, hay alguien que seguramente dice: "Gu khorees aseega normal yergeer mun E. vontz beedee anem adeega?" (¿Usted piensa que este es un país **normal**? ¿Cómo voy a hacer ésо?). Usualmente, esta palabra **normal** aparece cuando usted sugiere alguna suerte de sistema u organización.

Algunos parecen estar aprendiendo inglés, en clases o con profesor privado. Otros, que no lo están, dicen usualmente: **"Yo desearía poder aprender inglés".** Y ellos ya están viniendo a América de visita. Y si yo escuché esto una vez, diez veces y más escuché también esta frase: "Yo **estaré en Nueva York (o Los Angeles) el 16 de febrero, el 28 de febrero o....."**

La Leyenda de la Vasija

La contaron los ancianos de nuestro pueblo. A ellos la habían relatado sus abuelos, y aquellos la escucharon de sus antepasados.

Vivió alguna vez en un reino de la hermosa Armenia, Aram, un campesino pobre. Solamente poseía un pequeño campo y dos bueyes, que se le murieron llegado el invierno.

Cuando asomó la primavera, tiempo de arar y sembrar, Aram, sabiendo que no podría trabajar su tierra, la arrendó a un vecino llamado Juan.

Comenzadas las labores de preparar la tierra, Juan notó que el arado topaba contra un objeto duro. Era una vasija de barro semienterrada que, al abrirla, descubrió que estaba ¡ llena de monedas de oro !. Inmediatamente dejó los bueyes y el arado y corrió a ver a Aram, dueño de la parcela.

—¡ Aram... Aram ! —gritó excitado. Te voy a contar algo que hará brillar tus ojos —exclamó. ¡ En tu campo encontré una vasija repleta de monedas de oro ! ¡ Vé y tómalas !....

—No, hermano, ese oro no es mío —contestole Aram. Tu alquilaste el lugar, lo estás arando, y todo lo que hay en esa tierra te pertenece, es tuyo. ¡ Tómalo !

Comenzaron a discutir. Dijo Aram: Es tu oro. El otro le contestó: te pertenece a tí.

La disensión se convirtió en pelea. Finalmente decidieron recurrir al rey para que juzgara qué era lo más correcto.

Cuando el monarca escuchó lo que le relataron Juan y Aram pensó: ¡ Par de tontos ! ¡ Ese oro será para mí...! Rápidamente, rodeado por su séquito, fue hasta donde estaba la vasija, ordenó destaparla. ¡ La vasija estaba llena de víboras ! Dió un paso atrás, horrorizado.

Desilusionado y furioso volvió el rey adonde esperaban los inocentes campesinos y ordenó apalearlos, por el atrevimiento de haberlo engañado.

--¡ Oh, soberano, larga vida para tí ! Es verdad lo que te dijimos —lloró Aram.

—En la vasija no hay víboras, sólamente oro de verdad —gimoteó Juan.

El rey envió gente de su confianza para ver nuevamente la vasija: ellos volvieron diciendo que realmente era oro lo que había en el recipiente.

¡ Nadie se explicaba el misterio !

Extrañado resolvió el monarca volver personalmente a ver la vasija, ¡ pero una vez más encontró las desagradables víboras !

Fue entonces cuando, asombrado, envió mensaje para que se reunieran los sabios del reino y que ellos deliberaran.

Luego de prolongadas reuniones, habló el más anciano de los sabios:

—¡ Oh Rey de nuestra amada Armenia, gran defensor de la justicia, merecedor de mayores honores, espero que nuestras palabras no os ofendan... ellas nacieron luego de profundas reflexiones !

Este tesoro le fue regalado a estos pobres campesinos por su honestidad. Pero si alguien quisiera arrebatar la felicidad de otros, encontrará víboras en vez de oro ! —sentenció el anciano, haciendo una reverencia.

El poderoso monarca se estremeció y mandó llamar a Juan y Aram. Estaba de mal humor.

—¡ Bien... ahora decidan ¿ a quien de los dos pertenece el oro hallado?

—Naturalmente, al dueño del campo —dijo Juan.

—No, yo opino que éste pertenece al que trabajó la tierra —dijo Aram.

La discusión comenzó nuevamente.

Los sabios debieron volver a reunirse para decidir.

—Bien... bien —dijo uno de ellos.

¿ No tienen hijos, ustedes ?

Juan contestó: Yo tengo un hijo de 20 años, fuerte como un toro.

Aram dijo: ¡ Ay .. y yo tengo una hija de quince años que es la luz de mis ojos !

Así fue que los sabios aconsejaron que desposaran a los jóvenes y que la nueva pareja recibiera la vasija de oro. Los padres se pusieron de acuerdo y la disputa terminó felizmente.

Durante siete días y siete noches festejaron la boda de sus hijos los honestos Juan y Aram, quienes dieron a sus descendientes el oro que había recibido en premio a su trabajo y honorabilidad.

Por su codicia y egoísmo el rey no fue querido por su pueblo, y de él se recuerda su nombre.

(Extraído del libro: Cuentos y leyendas armenios, editado por primera vez en 1892, en Leipzig—Alemania)

Traducido del alemán por
Traude Elcher de Kurkjian

Adaptación
Jazmin Haroutinian de Hamparian

Los pueblos que no tienen historia inventan leyendas, dicen. Los armenios, ricos en epopeyas, no sólo cantan sus gestas, sino que también narran sencillos sucesos ejemplarizadores que se transmiten en forma oral. Estos cuentos y leyendas son tan antiguos, que parecen nuevos.

Para las cuatro estaciones
y todas las edades
Lanas "Hetesia"

REGRESO AL ARARAT

La Sociedad Armenia de Beneficencia para la América del Sur, HOM, con la participación de todas las Damas de la colectividad Armenia en la Argentina y en conmemoración de un nuevo aniversario del Genocidio de 1915, habra de proyectar la película **"Regreso al Ararat"**. Este acto se cumplirá el viernes 23 de abril, a las 21, en el Auditorio Armenia, ubicado en el 5º Piso del edificio de Armenia 1366. Las localidades pueden reservarse al 771—0016, 208—5049 y 855—8343.

Testimonios del Dr. Pascual Ohanian

por **Miguel Angel Kouyumchian**

Uno hace entrevistas a distintas personas y cada entrevista tiene una particularidad, de acuerdo con la persona entrevistada.

En este caso la entrevista —algo que le debía hace bastante— es a alguien que no conozco de ahora sino de muchos años antes, cuando yo era estudiante del colegio secundario y él era rector del colegio Marie Manoogian. ¡ Cuántos recuerdos de aquella época !...

Hablando de recuerdos, usted, doctor Pascual Carlos Ohanian ¿qué recuerdos tiene de los años en que era docente?

Dr. Ohanian: Una vez que me recibí ejercí durante casi diez años la docencia secundaria. Tenía cátedras de materias jurídicas y además daba historia argentina y universal. La experiencia adquirida en esos años me sirvió después para volcarla como rector del colegio Marie Manoogian. Lo que más ambicionaba era aprovechar la función de rector para conseguir la perduración de la cultura armenia en la juventud donde fue confiada. Ya sea en las clases de música, de actividades prácticas (donde los alumnos, junto al profesor Valderrey prepararon un gran rostro de Avedik Isahakian), de geografía, historia o literatura. En todas estas materias se trataba de relacionar lo armenio, y los profesores hablaban sobre la geografía, historia o literatura. En todas estas materias se trataba de relacionar lo armenio, y los profesores hablaban sobre la geografía de Armenia, la historia de Armenia y de autores armenios. Me interesaba la formación del hombre, la formación humana del alumno. Además, considerando que el armenio de la diáspora es una persona muy competitiva y observando el daño que eso ocasiona al desarollo armónico de la sociedad, sobre todo que ese espíritu competitivo no está orientado hacia lo cultural o hacia lo espiritual sino hacia la posesión de bienes materiales, entonces yo traté de establecer en los chicos una especie de uniformidad.

Por esta razón no admití, por ejemplo, que hubiera kiosco en el colegio y conseguí que la Comisión Directiva aceptara que hubiera en el recreo largo un desayuno igualitario para todos los alumnos. Otro de los logros alcanzados ha sido que los chicos nunca compraran libros, sino que fuera la Institución la que se los diera en préstamo para devolverlos a fin de año, y personalmente me dedicaba a reconstituirlos en las vacaciones para que pudieran ser utilizados al año siguiente.

En todo esto fue de una cooperación incalculable la participación de Graciela Berberian como Secretaria, sin ella yo no sé si hubiera podido realizar todas las cosas que pude concretar; entre ellas los campamentos. Fueron una gran satisfacción y una gran oportunidad para que los chicos se desvincularan, por un período de tiempo, tratando ellos mismos de resolver sus problemas como pudieran.

Ambos recordamos el campamento que hicimos a Futalaufquen, donde más de sesenta alumnos (chicos y chicas) tuvimos que cambiar dos trenes y micros en un trecho de casi 2500 kilómetros. Fue muy divertido armar las carpas, cocinar, estar juntos.

Después de esa etapa nos encontramos varias veces. Aquella vez cuando acudí en su ayuda. En ese entonces yo colaboraba en ATC en el programa *"La Otra Tierra"*. O cuando estaba por publicar un artículo en la revista *"Muy Interesante"*. O cuando me iba a Armenia. Siempre recibí su colaboración. Todo por la armenidad, por Armenia....

Dr. Ohanian: Antes de viajar a Armenia yo ya tenía publicado mi primer tomo. Lo preparé en dos etapas. Una, sin saber leer en armenio, y otra segunda habiendo aprendido a leerlo. De modo que tuve la suerte de poder consultar a los grandes profesores de historia, de Armenia y de la Diáspora. Escribí tres libros, ya publicados y uno que ya apareció.

El tema de este libro forma parte de la serie sobre la cuestión armenia y de las relaciones internacionales. Abarca desde el estallido de la primera guerra mundial hasta fines de 1917, es decir el tratado de Brest Litovsk.

Este libro enfoca un período sumamente rico, pues ahí se echan las bases de la organización de un estado armenio moderno. Armenia había tenido independencia muchos siglos antes y constituyó un estado a la manera de los antiguos reinados, mientras que en este período se va gestando —en los intelectuales, en los políticos armenios— la idea de la organización de un estado como el que nosotros conocemos hoy, es decir con presidente, con el premier, con ministros, embajadores, etc.

Fue una administración pública moderna, implementada tanto en la época de los primeros años de la independencia como en los años de la sovietización. Hoy, nuestros pensadores y políticos tienen una madurez que nunca en la historia habían tenido anteriormente. Ellos estuvieron preparándose para que al brindarsele la oportunidad actúen, como corresponda, en defensa de los intereses nacionales armenios.

Más allá de las diferencias de tipo partidario, por la experiencia personal que tengo puedo decir que las diferencias se acentúan aquí, en la Argentina, pero ni existieron tan profundamente en la historia ni existen en la

continua pág.12

PRIMER SERVICIO
EN RELACIONES HUMANAS
Para la colectividad
Seriedad y Reserva
Sra. MARIA CRISTINA
Martes — Jueves — Sábado
15 á 19 40—4378
SIN FINES DE LUCRO

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 771-6500

ACTIVIDADES DE LA COMISION DE DAMAS

*Como es tracicional en Semana Santa venta de CHOREK, preparado artesanalmente.

Pedidos al 773—2820 ó 771—6500

*CLASE ESPECIAL DE COMIDAS para freezer y microhondas a cargo de la Sra. HAIDEE FILENI.

19 de Abril — 15.30 hs Armenia 1322

SCOUTS INVITA.....

Te invitamos a participar de nuestra actividad scout, todos los sábados desde las 15 horas; en Armenia 1322

Agrupación Antranik

Asamblea General Ordinaria
CONVOCATORIA

De acuerdo con las disposiciones estatutarias, el Consejo Directivo de la UGAB invita a los señores asociados a participar en la Asamblea General Ordinaria que se realizará el sábado 28 de Abril de 1990, a las 17.30, en la sede de la Institución, Armenia 1322, Capital, a los efectos de considerar el siguiente:

ORDEN DEL DIA

1) Consideración de la Memoria, Inventario, Cuenta de Gastos y Recursos y Balance General al 31 de Diciembre de 1989.
2) Elección de tres socios para formar la Junta Electoral y firmar el Acta de la Asamblea.
3) Elección de cuatro miembros titulares para integrar el Consejo Directivo por tres años, en reemplazo de los consejeros Sres Haig Shahinian, Juan Mateossian, Hugo Keten y Rubén Kechichian que terminan su mandato, y un miembro titular por dos años en reemplazo del Sr. Hrach Surén que renunció.
4) Elección de cinco vocales suplentes por un año en reemplazo del Sr. Juan Carlos Astardjian, la Sra. Jazmin Harutiunian de Huttner, los Sres. Juan Ohannesian, Vahan Kalfaian y Carlos Semerdjian, que terminan su mandato.
5) Elección de Revisor de Cuentas Titular y Revisor de Cuentas Suplentes, con mandato por un año, en reemplazo de las Dres. Daniel Vaneskeheian y Dante Asilian.

Buenos Aires, Marzo 1990.

De los Estatutos: "Las Asambleas se celebrarán a la hora indicada con la asistencia de la mitad más uno de los socios activos, o con cualquier número, transcurridos treinta minutos de la hora de citación".

Asesoria técnica en riesgos industriales y contratación de seguros generales

ATENCION ESPECIAL A LA COLECTIVIDAD ARMENIA

SEGUROS GENERALES LAMAS

Bme. Mitre 777 7° B. Capital
TE. 49-1942/1886

Merceril S.A.

Larrea 237. Capital

T.E.: 48-9343

84• Aniversario 1906 — 1990

Se cumple un nuevo aniversario de la fundación de la Institución Civil más importante de la Diáspora. La *Unión General Armenia de Beneficencia,* fundada en El Cairo en 1906 por el visionario Boghos Nubar, juntamente con una pléyade de personalidades armenias, cuyo fin era suministrar víveres, trabajo, dinero y ayuda a los refugiados por el destierro y usurpación de que fueron víctimas desde principios de siglo, y que luego se desencadenó en los luctuosos acontecimientos de 1915 donde fueron masacrados más de 1.500.000 connacionales, víctimas de la barbarie turca.

A través de los años, la UGAB ha ido afianzándose en su accionar y esto se lo debemos en gran medida a los hombres que comandaron nuestra benemérita Institución quienes, con su dedicación, su trabajo fecundo y su intachable conducta, han sabido guiar una acción de todos conocida, sirviendo no solamente a la Diáspora sino, en forma ininterrumpida y sin concesiones, a nuestra Madre Patria, sin tener en cuenta el momento político, reinante.

Pasando los años, desde 1906 hasta ahora UGAB ha realizado importantísimas colectas en beneficio de la Patria, ha fundado la ciudad Nubarashem (en Armenia), en honor del fundador de la entidad, ciudad que luego fuera llamada Sovetashen, para finalmente ser rebautizada con su antiguo nombre Nubarashen. Asimismo, la Institución ha realizado importantísimas donaciones al Santuario Armenio de San Echmiadzin, permaneciendo siempre fiel a su Iglesia nacional presidida en la actualidad por S.S. Vazkén I°, Catholicós y Patriarca Supremo de todos los armenios.

Asimismo, UGAB se ha sumado en este momento a los trabajos de reconstrucción de las ciudades armenias devastadas por el luctuoso terremoto acaecido el 7 de diciembre de 1988.

Un párrafo aparte merece la mención del filántropo más importante de la armenidad, don Alex Manoogian, Presidente Honorario de la UGAB, quien durante más de 30 años realizó múltiples proyectos en beneficio de la armenidad. Fue en su período presedencial cuando comenzó la relevante organización de la Diáspora, creando institutos educativos a nivel primario y secundario, organizando colegios, otorgando becas a alumnos de diferentes niveles, construyendo en el Santuario de San Echmiadzin un edificio que, dotado de todas las comodidades necesarias, permite guardar y conservar los tesoros de la Santa Sede. Este edificio lleva el nombre de tan benemérito donante. Asimismo, corresponde al señor Manoogian la reconstrucción del Santuario de Jerusalem, así como su constante ayuda a diferentes organizaciones religiosas y civiles de todas las corrientes ideológicas, reconstruyendo iglesias, edificando complejos deportivos dotados de todo aquello que pueda cubrir las necesidades actuales de nuestra juventud.

Actualmente su hija Louise Manoogian Simone ha tomado la llama encendida que ha dejado su padre y, multiplicando esfuerzos, se ha insertado en forma contundente en las tareas de reconstrucción de la Madre Patria, organizando de manera fehaciente y concreta todo aquello que contribuya a abrir un camino firme para la obtención de óptimos resultados.

Parekordzagan, a través del tiempo transcurrido, ha sido una de las pocas Instituciones que *jamás ha negado su ayuda a Armenia,* bajo cualquier régimen o emergencia en que ella se encontrara. Y eso lo vemos reflejado en la actualidad, porque UGAB siempre ha estado con su pueblo, ya fuera para afianzar su reconstrucción, para resistir su dolor, para defenderse de su enemigo secular, o para forjar un futuro radiante y así poder dotar al país de todos los adelantos tecnológicos posibles, desarrollando a este efecto campañas mundiales que permitan reclutar a miles de personas decididas a ir a trabajar voluntariamente en la Patria y así concretar proyectos de envergadura.

En lo que se refiere a la Causa Armenia, también UGAB juega preponderante papel editando libros, boletines y folletos en reclamo de los justos derechos del pueblo armenio, y cabe señalar que en 1989 UGAB ha sido incorporada como ente *no gubernamental* de las Naciones Unidas, entidad rectora de los derechos humanos, a través de la cual lleva adelante los constantes reclamos del pueblo armenio.

En la Diáspora, la UGAB tiene más de 140 filiales en los principales países del mundo, realizando en todas ellas un trabajo grato y profundo en beneficio de futuras generaciones de armenios.

En Buenos Aires la filial fue fundada en 1911 y, desde entonces, ha ido incrementando su accionar. En ella, bajo la dirección y supervisión del Consejo Directivo trabajan distintas Comisiones en el orden Social, Educativo, de Construcciones, de Scoutismo, de Finanzas, de Cultura, de Padres, de Legados, de Ex—Alumnos, en todas las cuales actúa un conglomerado de personas que, con su esfuerzo, permiten un desarrollo que se perfecciona día a día. Toda esta actividad se cumple bajo el techo del Complejo Social, Cultural, Educativo y Deportivo Alex Manoogian, en el que se encuentra también el Instituto Educativo Mary Manoogian con más de 400 alumnos.

Mención especial merece la Comisión de Liga de Jóvenes que, a través de sus *cincuenta años* de existencia ha ido liderando y marcando rumbos por los cuales se ha movido la juventud y, gracias a ello, ha podido lograr uno de los importantes propósitos de la Institución cual es la formación —en un ambiente sano— de nuevos hogares armenios.

Me siento orgulloso y honrado de ser miembro de UGAB, y hago un llamado a todos ustedes para que se integren a trabajar de firme a fin de que, por intermedio de UGAB, todos tengamos el beneficio del deber cumplido.

Sirviendo a UGAB se sirve a la armenidad.

Antonio S. Serafian
Presidente de la regional sudamericana de Ligas de Jóvenes de la UGAB

MAR DEL PLATA CONMEMORA EL GENOCIDIO

Los residentes armenios de Mar del Plata han preparado un programa conmemorativo del Genocidio Armenio que va del 22 al 24 de abril, y que se desarrollará como sigue:

Domingo 22 de abril

11. hs. Reunión en la Plaza San Martín — Ofrenda floral al pie del monumento al procer.
Discurso a cargo del Dr. Pascual C. Ohanian

12.30 hs. Misa cantada en la Iglesia Don Bosco (Rivadavia y Don Bosco), celebrada por el R.P. Kisak Muradian. Participa el Coro Polifónico S.K. Lusavorich, dirigido por Sr. Nubar Dermirdjian.

13.30 hs. Tradicional Madagh en la sede social, 11 de Setiembre 3680—Mar del Plata.

Martes 24 de abril.

20hs. Conferencia de Prensa, Radio y Televisión a cargo del Dr. Pascual Ohanian, en la Biblioteca Municipal de Mar del Plata (25 de Mayo y Catamarca), donde luego se llevará a cabo la presentación del 3er. tomo de su libro "La Cuestión Armenia y las Relaciones Internacionales".

—Estos actos se cumplen con el auspicio de la Iglesia Armenia para la República Argentina.

Rosa Majian y Pascual Ohannian en la Feria del Libro

El jueves 5 del actual, el señor Presidente de la Nación, doctor Carlos Saúl Menem, procedió a inaugurar la XVI° Exposición Feria Internacional de Buenos Aires — "El Libro del Autor al Lector", que desde ese día ha quedado librada a la vista del público.

En este trascendente acontecimiento para la cultura universal tienen cabida dos personalidades de la literatura armenia de esta Diáspora. Una de ellas es el doctor Pascual C. Ohanian, quien el 14 de abril, a las 22 por intermedio de Akian Gráfica Editora, hará en el Salón Horacio Quiroga de dicha muestra la presentación del tercer tomo de su obra "La Cuestión Armenia y las Relaciones Internacionales".

La otra personalidad es la doctora Rosa Majian quien el 16, a las 21 dialogará en el Salón Juan Rulfo con distinguidas figuras nacionales y extranjeras, sobre el tema "Realidad de las Comunidades Extranjeras hoy" a propósito de la edición de la Guía de las Colectividades Extranjeras en la República Argentina.

vaneskeheian s.a.c.i.f.i.
CUEROS CURTIDOS
IMPORTACION - EXPORTACION
RAUL SCALABRINI ORTIZ 478
TEL. 854-7845 - 854-4628
BUENOS AIRES

LIGANDO

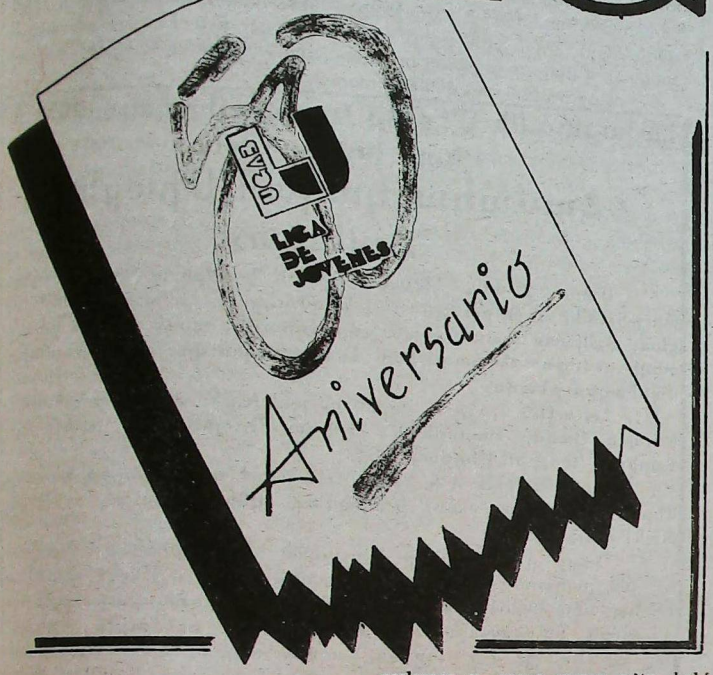

20 de Febrero de 1988

CUANDO EL PUEBLO ARMENIO VOLVIO A SER PROTAGONISTA

El pasado 20 de febrero se cumplieron ya dos años de la histórica resolución del Parlamento de Garabagh, en la cual se solicitaba la reunificación de dicha región con la República Socialista Soviética de Armenia. Desde entonces, mucha agua ha pasado por debajo del puente de nuestra historia. Desde Sumgait hasta el terremoto, pasando por Bakú y Najichevan, el pueblo armenio ha sobrepasado situaciones que pusieron en juego su existencia física. Sin embargo, no todos han sido reveses en estos últimos años. Por algo existió este 20 de febrero de 1988, fecha a partir de la cual se movilizó —multitudinaria y pacíficamente— a todo un pueblo que, conciente de sus objetivos, quiso dejar de ser espectador para transformarse en protagonista, con un solo propósito: *demostrarle al mundo entero la justicia de su causa.*

Los medios de comunicación de todo el planeta se hicieron eco de estos reclamos y, como nunca antes había sucedido, el pueblo armenio ocupó el centro de todas las informaciones, habida cuenta en ser los primeros en recurrir al protagonismo popular ("ganando —virtualmente— la calle") en la era de la "Perestroika". Posteriormente a estos sucesos, varios pueblos integrantes de la URSS, o países en su zona de influencia, realizan idénticas demostraciones, en lo que hoy ya es considerado como un hecho normal.

Paralelamente, las comunidades armenias de todo el mundo estrechan filas, uniéndose al reclamo del pueblo de la Madre Patria. Beirut, San Pablo, Teherán, Montevideo, París, Buenos Aires, Lyon, Córdoba, Grecia, Londres, etc., fueron testigos de actos, marchas, petitorios, mediante los cuales la Diáspora acompaño el reclamo.

La situación que se establece a partir de los hechos acaecidos en Gharabagh, no sólo repercutió en la vida de la República Socialista Soviética de Armenia; sacudió y repercutió también en la Diáspora, sobre todo en aquellas personas las cuales vivieron ignorando a la Madre Patria (si no combatiéndola), como suponiendo que la hoy denominada Causa Armenia iba a poseer mayores defensores en otros lugares del mundo (léase Beirut, EE.UU.) que en la propia República de Armenia. El devenir de los acontecimientos no sólo reafirmó este error, sino que también, desde otro ángulo, hizo trizas el falso criterio idealista, según el cual la realidad de Armenia (por supuesto que anterior al 20/2) transcurría en "perfecto orden" y sin "sobresaltos". "Orden" que demás está decir, era sostenedor de una "Historia Oficial" según la cual el pueblo armenio vivía un presente "floreciente", sin más inquietudes políticas que la reducción del armamentismo o la conmemoración de la caída del nazifacismo. Nada más ilustrativo, para graficar esta situación que la descripción (en este caso referida a todos los países que forman la URSS) realizada por la periodista Ada Baskina ("Serguei Stankevich, joven y competente diputado popular". Novedades de la URSS. Febrero 90)

"El interés hacia los fenómenos de la vida social y política en el extranjero caracterizaba a mudos historiadores soviéticos de aquella época, pues la vida política de su propio país estaba cerrada a toda información, aparte de la oficial, aparatosa, que presentaba la historia de la URSS sólo como un camino de victorias y realizaciones, y a la actualidad como plena de unanimidad y prosperidad..."

"Pero llegó el año 1985, abril. El Pleno de CC del PCUS anunció un cambio decisivo en la política soviética: tanto interior como exterior. La palabra perestroika reúne muchos fenómenos nuevos, incluso el brusco aumento de la iniciativa social."

Ahora imaginémosnos el fondo sobre el que en el país estalla la actividad política de las masas. Mitines, manifestaciones, reuniones... también las había antes. Pero organizados por los Comités del Partido, reglamentados estrictamente en honor de distintas efemérides o en señal de protesta contra las injustas acciones... de algún gobierno extranjero. El concepto de la actividad política de las masas era absurdo.

De repente se produce un estallido de discusiones y mitines improvisados. La gente comienza a reunirse en las plazas y a hablar abiertamente; en largos años de silencio se había acumulado una enorme ansia de manifestarse, de hablar en voz alta y sin temor.

Las principales características del movimiento que se genera a partir de la Resolución del 20 de febrero de 1988, son:

1) No tiene carácter antisocialista. ¡ Por el contrario, el protagonismo de las masas y la participación popular, lejos de negar al socialismo, lo reafirman (para el caso, la utilización de la bandera tricolor, no tiene sesgo alguno de antisocialismo).

2) en el caso de Armenia (a diferencia de otras Repúblicas de la URSS) no existe frente interno ni pugna, sino una dad de criterios en líneas generales entre las organizaciones de base, intermedias y el P.C. Armenio.

3) En el caso de este último, sus dirigentes no son cuestionados en su legitimidad y plantean el tema de la reunificación en todos los ámbitos de la URSS, en forma intransigente y hasta sus últimas consecuencias.

4) *La lucha por la reunificación:* **A)** se inscribe en la línea de las grandes gestas históricas protagonizadas por el pueblo armenio (Avarair, Sardarabad, 28 de Mayo, 29 de noviembre, etc.) **B)** No es un hecho descolgado, protagonizado por minorías iluminadas, sino la consecuencia de largos años de lucha de varias generaciones de nuestro pueblo. **C)** "No es patrimonio ni exclusividad de ningún partido político, tendencia u organización nacional o internacional: es patrimonio de todo el pueblo armenio" (Concepto muy bien esclarecido por el poeta David Hovanes, en su visita a Buenos Aires en 1988). **D)** Es inseparable de la lucha por una mayor profundización de la democracia en el URSS en el marco de la "perestroika" y la "glasnost", impulsadas por el Presidente Gorbachov. **E)** Es resistida por la burocracia antirreformista de la URSS, quien menciona al pueblo en sus discursos pero lo niega en sus calles, concibiendo un socialismo sin masas, sin símbolos ni convicciones nacionales, es decir sin "rostro humano". Para esta elite, "la perestroika", la movilización popular, la aparición constante de nuevos dirigentes con consenso (pro—reformistas) es altamente peligrosa.

La reconquista de las libertades democráticas en la URSS es un hecho. Ya no se puede volver hacia atrás. Para el caso del pueblo armenio ya no se puede restaurar el cuadro de situación anterior a la fecha del 20 de febrero de 1988 e ignorar los derechos que le asisten. Desde la Diáspora, y a más de 2 años de esa resolución histórica, el mejor homenaje que podemos rendirle a nuestros muertos es seguir apoyando sin vacilaciones los reclamos del pueblo de nuestra Madre Patria.

Porque, sin lugar a dudas, más allá de avances y retrocesos, marchas y contramarchas, la verdad definitiva es de los pueblos.

MARDIROS SARAFIAN (22)

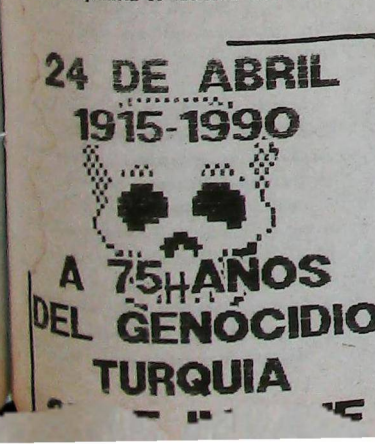

Յանուն Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Ընկ. Վաչէ Ղազարեանի Ելոյթը՝ Երեւանի Համահայկական Միացեալ Ճակատի Հաւաքին

Մարտ 21-ին Երեւանի մէջ, նորակազմ Համահայկական Միացեալ Ճակատի հաւաքի ընթացքին, յանուն Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան ելոյթ ունեցած է Ընկ. Վաչէ Ղազարեան (Միացեալ Նահանգներ), որուն խօսքը բազմութիւնը ողջունած է բազուկները վեր բարձրացնելով։

Ստորեւ Ընկ. Ղազարեանի խօսքը, որ կոչ մըն է նաեւ համահայկական գործակցութեան եւ քաղաքական հեռատեսութեան։

Սիրելի հայրենակիցներ,

Ողջո՛յն ձեզի որ կը պայքարիք մեր ժողովուրդին իրաւունքներուն համար, մեր հայրենիքին բարիքին համար։

Տարօրինակ զուգադիպութեամբ, անցնող Նոյեմբերին Երեւան կը գտնուեր իմ մէկ գործակիցս, որուն բախտ վիճակուեցաւ ելոյթ ունենալու Հ.Հ.Ե.ի համագումարին։ Նոյնպիսի զուգադիպութեամբ այսօր կը գտնըւիմ հոս, ելոյթ ունենալու Համահայկական Միացեալ Ճակատի այս հաւաքին, զոր կ'ուզեմ ողջունել, շնորհաւորել անոր համար որ միաբանական ամէն փորձ, մեր ժողովուրդը միասնականացնելու ամէն ճիգ միայն ողջունելի կրնայ ըլլալ։

Իբրեւ ներկայացուցիչը Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան, որ սփիւռքահայ միակ դեմոկրատական կուսակցութիւնն է, ուրախ եմ որ կը լսէք եւ առիթը կու տաք որ արտայայտուիմ նոր կարծիքներ։ Այս երեւոյթէն միայն բարիք կրնայ ծնիլ մեր ժողովուրդին համար, քանի որ բոլորս ծառայ ենք մեր հայրենիքին։ Բոլորս ծառայ ենք մեր ժողովուրդի հիմնական շահերուն։

Ի.Ա.Կ.-ը ծրագրած էր իրագործել սփիւռքահայ քաղաքական կուսակցութիւններու եւ Հայաստանի մէջ հիմնուած խմբաւորումներու ընդհանուր հաւաք. ուրախ եմ որ մեր այդ դիտաւորութեան կը համրնկնի Հ.Հ.Ե.-ի որոշումն ու դիտաւորութիւնը։

Սիրելիներ, երբ մեր հայրենաբնակ ժողովուրդը իր բոլոր հատուածներով կ'ակնկալէ որ սփիւռքը թեւ ու թիկունք կանգնի իրեն, բաժնէ իր ցաւերը, զօրակցի, իր մասնակցութիւնը բերէ մեր ժողովուրդի իրաւունքներուն պաշտպանութեան, չի՛ կրնար ըլլալ որ ան դուրս ձգուի հիմնական որոշումներէն, որոնք պիտի տնօրինեն մեր ժողովուրդին ճակատագիրը. եւ սփիւռքը իր ձայնը կրնայ լսելի դարձնել ու իր որոշումը յայտնել միայն այն պարագային երբ առիթը կ'ունենայ իր կուսակցութիւններով ներկայ գտնուելու Համահայկական Համագումարի մը, որուն մասնակցին նաեւ հայրենական քաղաքական խմբաւորումներու ներկայացուցիչները։ Երբ ուզենք մշակել հանրազգային ընդհանուր քաղաքականութիւն, կամ ճշդել հանրազգային ընդհանուր նպատակներ, չենք կրնար անտեսել սփիւռքահայ քաղաքական գործօնները։

Այդ առումով, շնորհաւորելի կը գտնեմ նախաձեռնութիւնը Համահայկական Միացեալ Ճակատին, վստահ ըլլալով որ ամէն մէկ հայրենական խմբաւորում ունի նոյն ցանկութիւնը. եւ վստահ եմ որ եթէ կայ այս ընդհանրական փափաքը՝ անպայման իրականութիւն կը դառնայ համահայկական համագումարը։

Այսօր, երբ մեր ժողովուրդը իր հայրենաբնակ թէ տարաբնակ հատուածներով կը դիմագրաւէ նգնաժամ մը, միաժամանակ ապրելով նոր զարթօնք, մենք առաւել ևս պէտք ունինք միասնութեան եւ զգաստութեան, առաւել ևս շեշտակի է անհրաժեշտութիւնը իրապաշտ ու կշռադատեալ քաղաքականութեան մը, որ զգացականութենէ ձեռքազատ հաշուառումովը մեր աշխարհագրա-քաղաքական պայմաններուն եւ ընդհանուր կարողականութեան՝ ապահովէ մեր հայրենիքին անվտանգութիւնն ու բարգաւառումը, ինչպէս նաեւ մեր ազգային ձգտումներուն ամրագրումը։

Եւ այսօր, աւելի քան երբեք, կենսական է որ այդ քաղաքականութիւնը ըլլայ հանրազգային, մեր մշակման իրենց մասնակցութիւնը բերեն հայրենիքի մեր արտերկրի բոլոր կուսակցութիւններն ու քաղաքական հոսանքները, եւ ան վերածուի պետական քաղաքականութեան ու հետապնդուի պետականօրէն, արհեստավարժ եղանակով։

Այսօր, որեւէ քաղաքական հոսանք կամ խմբաւորում իրաւունքը չունի առանձինն դիմելու այնպիսի քայլերու, որոնց, բացասական հետեւանքները կրէ մեր ամբողջ ժողովուրդը՝ ի հայրենիք թէ ի սփիւռս աշխարհի։ Թոյլ պէտք չէ տրուի անոնց ակնկալել, որ համազգային միջոցներով դարմանուին հետեւանքները առանձնական քայլերու։

Այսօր, մեր ժողովուրդը պէտք ունի նկարագրի տոկունութիւն եւ քաղաքացիական արիութիւն ունեցող իրապաշտ եւ զգաստ առաջնորդներու, որոնք ազնիւ չըլլան ժողովրդականութիւն շահելու մոլութեան։ Եւ այսօր, մեր առաջնորդները պէտք ունին ժողովուրդի մը, որ յարգէ իր արժէքները եւ գուրգուրայ անոնց վրայ, մանաւանդ որ փոքր ժողովուրդներու համար վտանգաւոր է պերճանքը իրենց արժէքներու ոտնահարումին կամ հաւաքական թէ անհատական թշնամանքներու, որոնք բխին այդ արժէքներու կուսակցական, գաղափարական դաւանանքէն։

Սիրելի հայրենակիցնե՛ր,

Հայրենիք ժամանեցի տագնապած ու մտահոգ, բայց հոսկէ պիտի մեկնիմ թեթեւացած սիրով, որովհետեւ ամբոխավարական տրամադրութիւններով, մենատիրական նկատումներով, զգացական պոռթկումներով եւ անհանդուրժողութեամբ յագեցած այս օրերուն, ուրացումներով, բռնացումներով եւ խոշտանգումներով յատկանշուող այս օրերուն, երբ խիզախութիւն է պէտք՝ հակակշռելու այդ բոլորը, երբ տեսիլք է պէտք՝ կիրարկելու իրաւ ժողովրդավարութիւն մը, իրարու ձեռք մեկնած այսօրւան հաւաքին աւելի քան հինգ տասնեակ կազմակերպիչ խմբաւորումներ կու տան վկայութիւնը այդ խիզախութեան ու այդ տեսիլքին։

Հայաստանի ամենամռայլ օրերուն իսկ, Ռ.Ա.Կուսակցութեան ընշանաբանը մնացած է **Հայրենիքին հետ, ժողովուրդին համար** ոսկեղէն սկզբունքը։ Թո՛ղ այդ ըլլայ սկզբունքը մեր բոլորին՝ իրապաշտութիւնը ունենալով մեզի առաջնորդ եւ խոհակամութիւնը՝ մեզի ուղեկից։

Ողջ եւ կանգուն մնանք իրարով։

Հայաստանի Մէջ 45 Կազմակերպութիւններու Նոր Խմբաւորում

«Համահայկական Միացեալ Ճակատ»

Մարտ 21-ին, Հայաստանի 45 խումբերու եւ կազմակերպութիւններու խմբաւորումով կազմուեցաւ «Համահայկական Միացեալ Ճակատ» բաղաֆական խմբաւորումը, որուն առաջին հաւաքը տեղի ունեցաւ Ազատութեան Հրապարակին վրայ 100·000 անձերու մասնակցութեամբ։

Հաւաքին ելոյթ ունեցած են բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, ինչպէս Ցակոբ Ցակոբեան, Գրիգոր Գույումճեան, Ֆելիքս Ջաբարեան, Ռուբեն Սեդրակեան։

Ցանուն Ռ.Ա.Կ.-ի ելոյթ ունեցած է նաեւ Միացեալ Նահանգներէն Ընկ.Տոքթ. Վաչէ Ղազարեան (Ընկ.Ղազարեանի խօսքը կը տանք առանձին)։

Ելոյթ ունեցողները բնութագրած են բաղաֆական կացութիւնը եւ անդրադարձած Հ.Մ.Ճ.ի նպատակներուն։ Անոնք պահանջած են համահայկական համագումարի կազմակերպում, արտերկրի հայութեան հայաստանեան բաղաֆացիական իրաւունքի շնորհում, Արտասահմանի մէջ գործող կազմակերպութիւններու վերադարձը եւ օրինականացումը։

Դատապարտուած են Արցախի եւ Բերդաձոր գիւղի վրայ խորհրդային բանակի կողմէ տեղի ունեցող ճնշումները։

Հ.Բ.Ը.Միութեան Ուաշինկթընի լրատու կեդրոնէն կը հաղորդեն, որ այս բաղաֆական հաւաքը սահուն չէ ընթացած։ Հ.Հ.Ճ.ի պատկանող կարգ մը խմբակներ փորձած են հաւաքը խանգարել, թոյլ չտալով որ բարձրախօսներ կրող իմֆուշարժ մը մօտենայ հաւաքավայրին։ Հայոց Ազգային Բանակի երեք գինեալ երիտասարդներու միջամտութեամբ միայն կարելի եղած է բռնակարգը հրապարակ հանել։

Համահայկական Միացեալ Ճակատի նպատակներուն մաս կը կազմեն.

1.– Համաժողովրդական ինֆրաշխատանութեան կազմակերպում։

2.– Արցախի վերամիացումի պայքարի ամրապնդում։

3.– Աղէտի գօտիի վերականգնում։

Հ.Մ.Ճ.ի մաս կը կազմեն «Ազատ Հայք» միաւորը, «Հայ Ազգային Բանակը», «Հայաստանի Ազգային Կուսակցութիւնը», ստեղծուած Հ.Ա.Ա.կ.-էն), «Հայ Դատի Պաշտպանութեան Ընկերակցութիւն», «Հայ Կանանց Համախմբում»ը եւ շարք մը այլ խմբակցութիւններ եւ կազմակերպութիւններ։

Բախտաւորութիւն

Ուրախութեամբ կը տեղեկացնենք, թէ Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Նորայր եւ Համբարձումի Գարատանեանները բախտաւորուած են, անցեալ Դեկտեմբերի 23-ին, (Hospital Francés-ի մէջ), մանչ զաւակով օրհնուելու գոր անուանուած են ՍԱՐԳԻՍ ՄԿՐՏԻՉ։

Այս բարեբաստիկ առիթով, Հարաւ Ամերիկայի Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան եւ Թէֆէեան Մշակութային Միութեան Շրջ. Վարչութիւնները, ինչպէս նաեւ Շաբաթաթերթ «Սարտարապատ»-ի խմբագրութեան կազմը չերմապէս կը շնորհաւորեն ծնողքը, տօնաթերթիս խմբագիր Ընկ. Նորայր Գարատանեանին եւ ընտանեկան մնացեալ անդամները։

Ցանկալի տիկնոջ, ինչպէս նաեւ բոլոր ընտանեկան պարագաներուն մաղթելով բաջառողջութիւն փոքրիկ Սարգիս Մկրտիչին։

Ռ.Ա.Կ.-ի Հարաւ Ամերիկայի Շրջ.Վարչութիւն
Թ.Մ.Մ.-ի Հարաւ Ամերիկայի Շրջ.Վարչութիւն
«Սարտարապատ»-ի Խմբագրութիւն

Եւրոպական Խորհրդարանի Մայրաքաղաք Սթրազպուրկի Մէջ

Գիտաժողով Նուիրուած Հայ Յուշարձաններու Պահպանման

Ապրիլ 12-14 Սթրազպուրկի (Ֆրանսա) մէջ եռօրեայ կարեւոր գիտաժողով մը պիտի կայանայ, նուիրուած Թուրքիոյ հայկական յուշարձաններու պահպանման: Գիտաժողովը կ'առաջադրէ զոյգ որոշումներ առնել. բացայայտել Հայկ. յուշարձաններու ներկայ վիճակը եւ գտնել լուծումներ, որոնք հաւասարապէս ընդունելի ըլլան Թուրքիոյ եւ հայկական շահերուն համար:

Ապրիլեան Եղեռնի 75ամեակը, յուշատօներէն եւ այլ կարգի նախաձեռնութիւններու կողքին եւ անոնցմէ անդին՝ պէտք է ծառայէ միջոցներ գտնելու փրկելու համար պատմական հողերուն վրայ 2500 տարուան հայկական մշակոյթի եւ կեանքի վերջին վկայութիւնները եղող եւ դեռ փլատակի չվերածուած յուշակոթողները:

Յաջողելու համար այս նպատակին մէջ, անհրաժեշտ է, կը գրէ Փրոֆ. Վազգէն Բարսեղեան, որ հայերը եւ եւրոպացիները համոզեն թուրքերը որ իրենց շահուն համապատասխան է յուշարձաններուն պահպանման ինչպէս նաեւ մարդկային իրաւանց հարցերու պաշտպանութեան հարցերը:

Գիտաժողովին նախաձեռնութիւնը կը պատկանի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա. Հայրապետին, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Գարեգին Բ.ի եւ Հայաստանի Գիտութեանց Ակադեմիայի նախագահ Վիկտոր Համբարձումեանի: Ան կը վայելէ նաեւ հովանաւորութիւնը Ֆրանսայի Մշակոյթի եւ Հաղորդակցութեանց նախարար Ժագ Լանկի:

Թուրքիա, որ անդամ է Եւրոպական Խորհուրդին, արդէն սկըսած է իր միջոցներով պայքարիլ, որ ջնջուի գիտաժողովը: Ան նաեւ սպառնալիքներ կատարած է մասնակից անձնաւորութեանց եւ գիտնականներուն, որ իրենց առջեւ կրնայ ապագային փակել Թուրքիոյ դռները:

Այսուհանդերձ, Թուրքիա կ'աշխատի մուտք գործել Եւրոպական համայնքին մէջ: Կարենալ դարձնելու համար իր թեկնածութեան ընդունումը, ան պէտք է ցոյց տայ իր բարեկամեցողութիւնը իր արարքները ներդաշնակելու եւրոպական համայնքի եւ ՄԱԿի միջազգային կարգ մը օրէնքներուն հետ, որոնց մէկ մասը կը վերաբերին անցեալի քաղաքակրթութեան յուշարձաններու պաշտպանութեան եւ մարդկային իրաւանց յարգումին, թէեւ լաւ գիտենք, որ պետութիւններու քաղաքական շահերը կրնան զիջումներ կատարել այդ սկզբունքներու հաշւոյն: Օրինակը դեռ մեր մտքին մէջ թարմ է, ու չենք մոռցած Հայկական Ցեղասպանութեան Բանաձեւին վիճակուած բախտը Ամերիկեան Ծերակոյտին մէջ:

Եւրոպական Խորհուրդին ընկըզբունքներուն մաս կը կազմէ հնաբնական ուսումնասիրութիւններու յարգանքը. այդ ծիրէն ներս, բազմաթիւ գիտական ուսումնասիրական կազմակերպութիւններ կը գործեն եւ զօրավիգ կը կանգնին հնաբնական աշխատանքներու (PACT): Թուրքիան պէտք է միանայ կամ իրմէ պէտք է պահանջուի որ մաս կազմէ PACT-ի:

Գիտաժողովը պիտի սկսի անհատական զեկուցումներով, նիւթ ունենալով Յուշարձաններու ներկայ վիճակը, Հայաստանի, Նախիջեւանի, Արցախի, Ատրպէյճանի, Վրաստանի եւ Իրանի մէջ: Թուրքիոյ յուշակոթողներու մասին զեկոյցին առընթեր, պիտի ըլլան 200 սահիկներու լուսարձակում: Ապա որոշում պիտի առնուի, կամ առաջարկ մը բանաձեւուի թէ ինչպէս Անիի յուշակոթողները, Աղթամարի եկեղեցին եւ շուրջ քսան ուրիշ յուշարձաններ կարելի պիտի ըլլայ պաշտպանելու նոր աւերներու դէմ: Միջազգային UNESCO, ICOMOS եւ ICCROM կազմակերպութիւնները պիտի աջակցին Թուրքիոյ յուշակոթողներու պաշտպանութեան աշխատանքին մէջ: Սակայն նոր մօտեցում մը անհրաժեշտ է, որ վերոյիշեալ կազմակերպութիւնները աւելի ներգործօրէն մասնակից դառնան պաշտպանութեան ծրագրին: Բանաձեւը նկատի պիտի առնէ նաեւ վերականգման ծրագիրներուն նիւթական հարցը:

Ուրիշ բանաձեւով մը՝ Թուրքիոյ պիտի առաջարկուի, որ իր գործակցութիւնը բերէ գիտական աշխատանքներուն, կամ զանոնք դիւրացնէ: Այս երկու բանաձեւորոշումներու հարցը յանձնուած է միջազգային օրէնսգէտներու:

Ռ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ

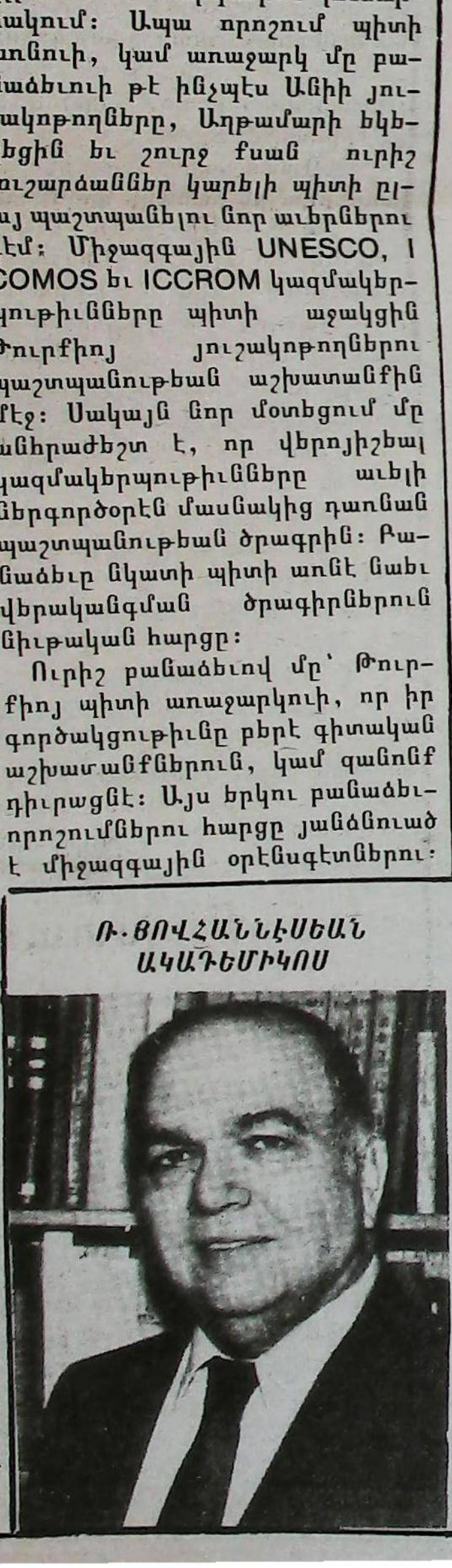

Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիան չնորհաւորելի նախաձեռնութեամբ մը, Փրոֆ. Ռիչըրտ Յովհաննէսեանը անդամ ընտրած է ակադեմիային, անոր չնորհելով Ակադեմիկոսի տիտղոսը: Ան առաջին պատմաբանն ու հասարակական գիտութիւններու մասնագէտն է, որ կ'արժանանայ այս պատիւին:

Վիքթոր Համբարձումեանի ստորագրութիւնը կրող նամակի մը մէջ կ'ըսուի թէ Ռ. Յովհաննէսեանին կը տրուի այս բարձր կոչումը «նախախորհրդային Հայաստանի կապակցութեամբ իր կատարած անխոնջ հետազօտութիւններուն եւ այդ նիւթի ուսուցման նուիրուած դասախօսական ասպարէզին ու հանրային գործունէութեան համար»:

Ռ. Յովհաննէսեան արտասահմանէն 5-րդ հայ մասնագէտն է, որ անդամ կը դառնայ Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիային, եւ որոնց 3-ը՝ Միացեալ Նահանգներէն:

Ակադեմիայի անդամ ընտրուած են նաեւ Տոքթ. Միհրան Աղպապեան (USC-էն) եւ Տոքթ. Ջարլ Փափգ (Caltec համալսարանէն):

Հայաստանի Ակադեմիայի այս քայլը գոհունակութեամբ դիմաւորուեցաւ սփիւռքի մէջ: Հայաստանի եւ սփիւռքի միասնականութեան ճանապարհին վըրայ նետուեցաւ ուրիշ նոր կամուրջ մը եւս:

Տիար Ալեք Մանուկեան Կը Նուիրէ 50 Հազար Տոլար Թորոնթոյի Նոր Սերունդին Եւ 10 Հազար՝ Լոս Անճելըսի Հ.Բ.Ը.Մ.-ին

Ազգային բարերար, ՀԲԸՄի Ցկեանս Պատուոյ Նախագահ Տիար Ալեք Մանուկեան, ընդարձակելով իր բարեսիրական-մըշակութային օժանդակութեանց ծիրը եւ գնահատելով Նոր Սերունդ Մշակ. եւ Հայկ. Կրթական Բարեսիրական Միութեանց տարած հայապահպանման աշխատանքները, կը նուիրէ՝

Թորոնթոյի (Գանատա) Նոր Սերունդ Մշակ. Միութեան 50 հազար ամերիկեան տոլար Միութեանս Թորոնթոյի շէնքի ֆոնտին եւ

Լոս Անճելըսի Հայկ. Կրթ. Բարեսիրական Միութեան՝ 10 հազար ամերիկեան տոլար:

Նոր Սերունդ Մշակ. Միութեան Թորոնթոյի շրջանի եւ Հայկ. Կրթական Բարեսիրական Միութեան Արեւմ. Ամերիկայի շրջանի վարչութիւնները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն մեծանուն բարերարին, մաղթելով արեւշատութիւն եւ յարատեւ աշխատանք յանուն հայ ազգի բարգաւաճման, հզօրացման եւ յաղթանակներուն:

«Մասիս» Շաբաթաթերթ

Այսօրուան Հերոսութիւնը Վերապրումն Է

Գրեց Երուանդ Ազատեան

Պարսկաստան եւս կը ձգտի իր յարաբերութիւնները Մոսկուայի հետ բարելաւելու: Թէեւ այս հանգրուանին սովետ եւ պարսկական յարաբերութիւնները շատ աւելի բարդ վիճակի մէջ կը գտնուին, սակայն, այդ յարաբերութիւններէն եւս հայանպաստ ելք մը սպասելը իրապաշտ ակնկալութիւն մը պիտի չըլլար: Իրան մէկ կողմէ թիկունք կը կանգնի Շիի ազերիներուն, զօրացնելու համար անոնց կրօնական եռանդը: Անհաւանական չէ, որ Թուրքիոյ կողքին գլխաւոր գէնք հայթայթողն ըլլայ ան ատրպէյճանցիներուն, եւ մանաւանդ Նախիջեւանի խախուտ սահմանագլուխի վրայով: Թէեւ Իրան կը փափաքի սահմանափակուած տեսնել Ատրպէյճանի անկախութեան շարժումը, որովհետեւ ատրպէյճանցիներու հեռանկարը կը մնայ Խորհրդային Միութենէն անջատուելով միանալ իրանեան Ատրպատականին (ուր 7-15 միլիոն ազերի կը հաշուուի, որոնց թիւը կը մնայ անստոյգ) կազմելու համար խոշամական մեծ երկիր մը:

Խորհրդային բանակը զաւեշտի արիւնալի դեր կատարեց Թիֆլիսի մէջ, ուր ցոյցերու ընթացքին 18 ցուցարարներ սպաննուեցան եւ Պաքուի մէջ, ուր կ'ըսուի թէ 125 ազերիներ սպաննուած են վերջին դէպքերուն ընթացքին: Ուրեմն, Կովկասեան հանրապետութիւններու կարգին միայն Հայաստանն է, որ տակաւին զերծ մնացած է նման արիւնալի բախումէ մը, եթէ նկատի չունենանք Ջուարթնոցի օդակայանի դէպքը: Բանակի միաւորներ տակաւին կը մնան Հայաստանի հողամասին վրայ եւ կասկած չկայ որ գրգռութիւններ պիտի կատարեն —մանաւանդ՝ Պաքուի ներխուժումէն ետք— ցոյց տալու համար Ատրպէյճանի, թէ Մոսկուա հայերու ի նպաստ դիրքաւորում մը չունի: Հայաստան պարզապէս քարերէն մէկն է այն. Կորպաչովի Կովկասեան ճատրակի խաղին:

Արցախեան պահանջատիրութեան առաջին իսկ օրերուն, հայոց վերաբերումը եղաւ օրինակելի ինքնազսպութիւնը: Անոնք նոյնիսկ ծաղիկներով դիմաւորեցին խորհրդային բանակի հրասայլերը:

Շար.ը էջ 8

Այսօրուան Հերոսութիւնը...

(Շար. էջ 7–էն)

Սակայն, վերջին շրջանին ինքնագոսպութեան երեւոյթը կարծէք տեղի կուտայ յանձնապաստան յաւակնութիւն մը, որ կրնայ չատ սուղ արժել մեր երկրին համար: Ֆետայական միամիտ մարզանքները, միացած զանգուածին քաղաքական տհասութեան՝ խոհեմութեան երաշխիքներ չեն երբեք. արդարեւ, երբ ատրպէյճանցիները հայեր կը ջարդեն, արեւմտեան լրատու գործակալութիւնները գրեթէ բնաւ զինեալ ազերիներ ցոյց չտուին. մամուլին մէջ սակայն, տեսանք հայեր, որոնք որսորդական զէնքերը ուսին, ծխախոտը բերնին՝ հասա մօրաքներով (անթրաշ, պիտի ըսէին Հայաստան) կը յոխորտային երեւանի փողոցներուն մէջ: Այդ նկարները կրնան ոմանց հպարտութիւն պատճառած ըլլալ, սակայն, դժոն մարդուն միայն կրնան վախ ազդել, որովհետեւ մեր երկրի գլխուն սարքելիք դաւերուն նախերգանքը դուշակել կուտան անոնք:

Մոռցուած է արդէն, թէ Բ. Աշխարհամարտի օրերուն, Հայաստան իր թիւին համեմատ, չատ աւելի մեծ դհեր տուաւ խորհրդային հայրենիքին եւ հերոսներ պարգեւեց խորհրդային բանակին: Այսօր, հաւատարմութեան նոր փաստեր կ'ակնկալուին մեր փոքրիկ երկրէն եւ արիւնաքամ ժողովուրդէն: Հետեւաբար, հակառուսական տրամադրութիւնները, հակակրօպաչովեան անէծքները եւ մանաւանդ՝ Խորհրդային Միութենէն անջատուելու անիրապաչտ կոչերը —որքան ալ արդարացի եւ դառնութենէ բխած ըլլան— վերապրումի իրապաչտ քաղաքականութեան մը ճամբուն վրայ չեն պահեր մեր երկիրը:

Իսկ անձնասպանութեան ստոյգ ուղի մը կը հարթեն թուրքին հետ բանակցելու կամ համաձայնելու կոչերը, ի հեճուկս Մոսկուայի: (Ականջ խօսի Ռաֆայէլ Իշխանեանի. «Երրորդ ուժի բացառման օրէնքը»):

Թէեւ անձկութեան այս օրերուն, պատեհ չէ արեւելահայու եւ արեւմտահայու տարբերութեանց անդրադառնալ, սակայն, պէտք է ընդգծել որ թուրքին հայաջինջ նկարագրին եւ ախորժակներուն հանդէպ միամտութեան առաջին օրինակը չէ որ կուտան մեր արեւելահայ եղբայրները: Արեւելահայ դեկավարները, հակառակ մեր ռազմական բնածին հանճար Անդրանիկի զգուշացումներուն , յաճախ անտեսեցին մեր անցեալի պատմական դառն փորձառութիւնը: Հայաստանի Հանրապետութեան Արտաքին Գործոց Նախարար Ալեքսանտր Խատիսեան Պոլիս այցելելով զարմացած էր որ ինչպէ՛ս արեւմտահայերը չէին կրցած լեզու գտնել...ճենթլմէն թուրքին հետ եւ ջարդուած էին...: Սակայն, երկար չտեւեց այդ զարմանքը, որովհետեւ, երբ 1921–ի Փետրուարի ապստամբութիւնը տեղի ունեցաւ թուրքերը խուլ ճեւացան պրն. Վրացեանի օգնութեան կոչերուն, թոյլ տալով որ հայերը չարունակէին եղբայրասպան կռիւները:

Նոյնիսկ եթէ ունեցած չըլլայինք մեր պատմական փորձառութիւնը՝ մեր քաղաքական հեռատեսութիւնը պէտք է այսօր հիմնենք իրապաչտութեան վրայ: Արդարեւ, ինչո՞ւ թուրքը պիտի համաձայնի կամ դաչնակցի Հայաստանի հետ: Ի՞նչ կրնայ տալ Հայաստանը թուրքիոյ, բացի արեւմտահայ հողերը չպահանջելու երաշխիքէն: Միւս կողմէ թուրքը Հայաստանէն առնելիքը կրնայ առնել Մոսկուայէն, միւնոյն ատեն ապահովելով գերպետութեան մը թիկունքը, ինչպէս րրաւ 1921–ի Մոսկուայի եւ Կարսի դաչնագիրներով:

Թուրքիա մեծ ուրախութեամբ պիտի ուզէր Հայաստանը անջատուած կամ հեռացած տեսնել Մոսկուայէն, աւելի անվտանգ կերպով իրագործելու իր հեռանկարային նպատակը, ինչպէս փորձեց Սէ՛ քայքայման վաղորդայնին:

Հայաստանի նկատմամբ Թուրքիա միայն մէկ նպատակ կրնայ [illegible] –րնաջնջել զայն՝ ճամբայ բանալու համար իր փանթուրանական ծրագիրներուն, որոնք այս օրերուն թեւեր առած կը սաւառնին: Եւ նաեւ ընդմիշտ փակելու համար Հայկական Հարցը: Այդ նպատակին իրագործման համար, եթէ ժպտիլ պէտք է՝ պիտի ժպտի թուրքը, եթէ դիւանագիտական ճկունութիւն հարկ ըլլայ, դիւանագէտ պիտի մնայ, սակայն, երբեք պիտի չվարանի եթէ արիւնահեղութիւնը մնայ միակ միջոցը:

Հայաստանի վերապրումին համար հեչտ ճանապարհ գոյութիւն չունի. բոլոր ընտրութիւններն ալ դառն են. սակայն, այդ դառն միջոցներէն պիտի ընտրուի այն միակը, որ կ'երաչխաւորէ մեր երկրին գոյութիւնը:

Կորպաչովի անզգամութիւնը հայոց արդար իրաւունքներուն նկատմամբ, ամէնէն անժողովրդական դէմքը դարձուցած է զինք Հայաստանի մէջ: Իսկ անցեալ Նոյեմբեր 28–ի անբարոյ արարքը՝ Արցախը եւ ատրպէյճանցի դահիճներուն վերադարձնելու՝ արդէն յորդեցուցած է ընդվզումի բաժակը: Սակայն, այս բոլորով հանդերձ մեր փոքրիկ երկրին համար ուրիշ ելք չի մնար, բացի խորհրդային ծիրի ապահովութենէն: Անժողովրդական դառնալու գինով իսկ պէտք է յիշեցնել թէ՝ խորհրդային բանակն էր որ դադրեցուց հայասպան արիւնահեղութիւնը Թաքուի մէջ: Ապագային ալ ան կը մնայ մեր ապահովութեան միակ երաչխիքը: Եթէ որեւէ պատճառով –մեր մեղքով թէ ուրիշներու– այդ բանակը չկատարէ իր դերը, գայն փոխարինող ուրիշ ուժ մը չենք տեսներ ներկայիս:

Պէտք է ընդգծել նաեւ, որ շրջափակման այս օրերուն, Մոսկուան կը մնայ միակ ուժը որ արտասովոր միջոցներու դիմելով, ննդեղէն, դեղօրայք եւ չինանիւթ կը հասցնէ Հայաստան, եթէ նոյնիսկ՝ մեզի մութ քաղաքականութեամբ մը չի փորձեր խորտակել շրջափակումի օղակը: Նոյնպէս քիչ անքամ կը ծանուցուի, թէ վերաչինութեան հսկայ ծրագիրներ արդէն իրականացած են երկրաչարժէն ազետեալ վայրերէն՝ Մոսկուայի նիւթական եւ գործնական օժանդակութեամբ:

Եթէ արտասահմանը յաջողի իր տնտեսական եւ քաղաքական կարողականութիւնը ճչմարիտ ուժի վերածել եւ հասցնել Հայաստան, ու եթէ Հայաստան յաջողի ոտքի կանգնիլ իբրեւ տնտեսապէս եւ քաղաքապէս կայուն հանրապետութիւն՝ կրնայ Մոսկուայի հետ սակարկելու ուժ մը ցուցաբերել եւ աւելի զօրաւոր կերպով ներկայացնել իր արդար պահանջները:

Միւս կողմէ, ցուցամոլութիւն եւ արդարացում չունեցող յաւակնութիւնները կրնան կործանումի տանիլ մեր փոքրիկ երկիրը:

Միայն համբերութեամբ, խոհեմութեամբ ու քաղաքական դառն իմաստութեամբ թէ ապագայի քաղաքական հաշուարկումներու մէջ մեր միակ գրաւականը:

Ուրեմն, այսօրուան հերոսութիւնը կը մնայ վերապրումի իմաստութիւնը, այլ երբեք՝ նահատակութեան փառապսակը:

Շար.ու Վերջ

Թորգոմ Արբեպս. Մանուկեան 97–րդ Պատրիարք Երուսաղէմի

Հինգշաբթի, 22 Մարտին, Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան 97–րդ Գահակալ ընտրուեցաւ Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ.Տ.Թորգոմ Արբեպս.Մանուկեան:

Չորեքշաբթի Մարտ 21–ին, ըստ Միաբանութեան կանոնագրքին, ընտրուած էր Պատրիարքական Աթոռի թեկնածուներու հնգաւոր ցանկը: Գաղտնի քուէարկութիւնը տուած է հետեւեալ արդիւնքը.

Այս հինգ Սրբազան Հայրերէն մին, յաջորդ օրուան նիստով, պիտի ընտրուէր Պատրիարք Սուրբ Աթոռոյ:

Պատրիարքական Ընտրութիւն

22 Մարտի Հինգշաբթի օր, տեղի ունեցած է երկրորդ նիստը, դարձեալ Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ եւ 39 միաբան Հայրերու ներկայութեամբ եւ մասնակցութեամբ: Տէրունական Աղօթքէն եւ Ճախորդ նիստի տեղեկագրութեան ընթերցումէն ետք կատարուած է գաղտնի քուէարկութիւնը, հնգաւոր ցանկէն ընտրելու համար Սրբոց Ցակոբեանց Պատրիարքութեան Գահակալը:

Ընտրութեանց արդիւնքը եղած է հետեւեալը.

Թորգոմ Արբեպս.՝	28 քուէ
Ցակոբ Եպս.՝	8 քուէ
Վահան Եպս.՝	1 քուէ

Ձեռնպահ մնացած երկու հոգիներ:

Ուստի, 28 քուէներու մեծամասնութեամբ Առաքելական Սուրբ Աթոռոյ ընորընտիր Պատրիարք հռչակուած է Գերշ.Տէր Թորգոմ Արբեպս.Մանուկեան:

Այնուհետեւ Սրբոց Ցակոբեանց Տաճարի զանգերու ուրախ ղօղանջով, Միաբանութիւնը «Հրաշափառ» շարականի երգեցողութեամբ դէպի Մայր Տաճար եւ Սուրբ Գլխադիր Մատուռ առաջնորդած է նորընտիր Պատրիարքը կատարելու իր ուխտը: Մինչ այդ ժողովուրդն ու Թարգմանչաց Վարժարանի աշակերտները լեցուցած են Տաճարի գաւիթը եւ ծափահարութեամբ դիմաւորած՝ նորընտիր Պատրիարք Հայրը:

Արցախեան Շարժումը Այսօր Եւ Հեռանկարներ

Շար. եւ վերջ

Արդ, որոնք են Յունուար-Փետրուարի իրադարձութիւններէն քաշուելիք դասերը.

ա) Ատրպէյճանի Ժողովրդական Ճակատը կը ջանայ իր երկիրը դուրս հանել Խորհրդային Միութեան կազմէն եւ ստեղծել իսլամ պետութիւն մը՝ թերեւս միանալով Իրանական Ատրպէյճանին կամ Թուրքիոյ: Այս պարագային ան պիտի ուզէ իրեն հետ քաշել-տանիլ նաեւ մեր Արցախը: Բնական է որ Արցախն ու Հայաստանը պատերազմի մէջ պիտի մտնեն Ատրպէյճանի հետ: Շատ մտահոգիչ է Գերագոյն Խորհուրդի պատասխանատու պաշտօնեայ Փրիմաքովի հետեւեալ արտայայտութիւնը Գերագոյն Խորհուրդի նիստի ատեն. «Գուցէ այսուհետեւ չենթարկուինք նենգապատճառներով, որոնք մեզ կը վախցնեն ԽՍՀՄ-էն դուրս գալու պատճառներով, այլ մե՛նք Խորհրդային Միութենէն վտարենք այն հանրապետութիւնը, որ կը մխրճուի քաոսի մէջ՝ ատոր հետ մէկտեղ զայն ուղեկցելով կեդրոնի հասցէին կշտամբանքներով, իսկ երբեմն ալ՝ սպառնալիքներով»: **Այնքան ատեն որ Միութիւնը ամուր է, այս վտանգը մեզի չի սպառնար:** Բայց ո՞վ կրնայ երաշխաւորել: Զօրաւոր ընդդիմութիւն կայ այսօր Ռուսիոյ մէջ կեդրոնի դէմ: 100.000-աւոր ցուցարարներով հաւաքները, միթինգները սովորական դարձած են Մոսկուայի մէջ ամենայանդուգն կարգախօսներով՝ գլխաւորութեամբ երկրի ազդեցիկ մարդոց: Ոչ մէկ հայ կ'ուզէ Ռուսիոյ բարեկամութիւնը կորսնցնել: Բայց եթէ մեզմէ անկախ պատճառներով Անդրկովկասը անվերահսկելի ըլլայ... Ամէն պարագայի պէտք է պատրաստուիլ այդ օրուան: Արդէն իսկ կան հազարաւոր աշխարհազօրայիններ, որոնցմէ մի քանին իսկ Արարատի ճակատամարտի վրայ եւ այսօր կը հանգչին Մեծ Եղեռնի Յուշարձանին քով... **Ատրպէյճանը պէտք է գիտնայ որ Հայաստանը զինուած է, որպէսզի արկածախնդրութեան չդիմէ:**

Մեծահամբաւ ակադեմական Գրիգոր Կուրզատեան վերջերս հրապարակած յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ. «Հիմա որ բաց ճակատամարտ է, երբ պատռուած է վերջապէս «եղբայրութեան» ու «հիներերացիոնալիզմի» ծաղրանկարային դիմակը, երբ **չենք կրնար ապաւինիլ այլեւս «կեդրոնի» ողորմելի կարճատեսութեան ու քաղաքական տհասութեան,** իսկ հայատեացութիւնը դարձած է անաքօղ, պէտք է որ Հայաստանի Ակադեմիան դադնայ ուղեղային կեդրոնը արդէն թափ առած ու անկասելի դարձած համաժողովրդական շարժումին. Նման կեդրոն մը կրնայ դառնալ գաղա փարական պատուար գալիք փոթորիկներուն առջեւ: Ակադեմիան պէտք է դառնայ սպայակոյտ, մեր պայքարի գիտական սկզբունքները մշակող, մեր ընելիքները կանխատեսող: Մեր գօտեմարտը, մեր պայքարը երկար պիտի տեւէ ու թերեւս երկարի սերունդէ-սերունդ: Մենք ուրիշ ելք չունինք գոնէ եղածը չկորսնցնելու, ետ չերթալու եւ ոյժ կուտակելու համար»:

ա) Ձմոռնանք Թուրքիան՝ մեր դարաւոր թշնամին, որը Խորհրդային Միութեան ամբողջականութեան ի տես դեռ կը լռէ եւ չի գործեր, բայց ակռաները կը կրճտեցնէ: Պատահակա՞ն է արդեօք որ Ֆինլանտա այցելելու օրերուն Թուրքիոյ Արտաքին Գործոց Նախարար Մեսուտ Երլմազ ըսած է. «Ատրպէյճանի վերջին դէպքերը ուղղակի հետեւանքներն են հայերու տածած ծաւալապաշտական նպատակներուն»: Կասկած չկայ որ ինք ալ չի հաւատար իր սուտին...

Ակնհատեսները կը պատմեն որ յունուարեան օրերուն Պաքուի կառավարական շէնքերուն վրայ թուրքական դրօշակ կը ծածանէր... Այսպէս, Պաքուի մէջ թուրքական դրօշակ, իսկ Արցախի մէջ՝ զինուորներով հսկուող Ատրպէյճանի՛ դրօշակ...

գ) Թերեւս այս մտավախութիւններն են որ վերջերս ալեկոծեցին Սփիւռքը եւ հայրենիքը՝ մեր ամբողջ արեւելումը (orientación) փոխելու նոր ռազմագիտութեամբ: Հայաստանի մէջ այդ տրամադրութիւնները ունին «հայրիկեանականները» կամ, ժողովրդի արտայայտութեամբ, «անկախականները»: Մի քանի ամիս շարունակ տասնեակ երիտասարդներ ներքնակոյսերով ճնտացոյց կ'ընեն ՀԽՍՀ Գերագոյն Խորհուրդի շէնքի մուտքին: Իրենց պաստառներուն վրայ գրուած է՝ «Հայ ցեղասպանութեան գագաթնակէտը Հայաստանի բռնի խորհրդայնացումն է», «Մոսկուա', դուրս մեր հայրենիքէն» եւ այլն: Տղայամիտ խօսքեր...

Այս տրամադրութիւնները հանրութեան սեփականութիւնը դարձուց Երեւանի Համալսարանի փրոֆէսէօր Ռաֆայէլ Իշխանեան Փարիզի «Յառաջ» թերթին մէջ տարած «Երրորդ ուժի բացառումը» յօդուածով: Յօդուածի

Հայաստան Մեծ Շուրով Պիտի Նշէ Եղեռնին 75-ամեակը

Մեծ Եղեռնի 75-ամեակին առթիւ, Հայաստանի Մշակ.Միութեան նախարարութիւնը մշակած է շարք մը ծրագիրներ կարեւորութեամբ նշելու համար Ցեղասպանութիւնը: Տիմեռնակաբերդի բարձունքին պիտի կայանան զանգուածային մասնակցութեամբ ձեռնարկներ, որոնք պիտի շարունակուին մարզահամերգային համալիրին մէջ: Նման ժողովրդական ձեռնարկներ տեղի պիտի ունենան Լենինականի, Կիրովականի, Սպիտակի, Հրազդանի, Էջմիածնի, Արովեանի եւ այլ քաղաքներու եւ շրջաններու մէջ: Գրական-երաժշտական երեկոներ պիտի կայանան համերգասրահներու ինչպէս նաեւ թատրոններու մէջ:

Եղեռնի զոհերուն յիշատակը յաւերժացնող ծրագիրը տեղի պիտի ունենան թանգարաններու, մշակոյթի տուներու, ակումբներու, մեծ դահլիճներու, գրադարաններու մէջ: Հայաստանի Ցեղափոխութեան թանգարանը պիտի կազմակերպէ շրջուն ցուցահանդես «Մարդկային իրաւանց պաշտպանութեան» նշանաբանով: *«Ցեղասպանութիւն, Հայ մտաւորականութեան Գոզդոթա»*, ցուցահանդէսը պիտի բացուի Նոյեմբեր Ջարենցի անուան գրականութեան եւ Արուեստի պետական թանգարանի մէջ, իսկ «1915· *Հայոց ցեղասպանութիւն եւ ինքնապաշտպանութեան մարտերը*», ցուցահանդէսը պիտի կայանայ Հայաստանի պատմութեան թանգարանին մէջ:

Ալեքսանդր Միասնիկեանի անուան պետական գրադարանին մէջ պիտի ներկայացուի հազուագիւտ հրատարակութիւններ, ցեղասպանութեան մասին օտար լեզուներով տպագրուած նիւթեր, մատենագիտական ցանկ: Խնկոյ Ապոր անուան մանկական գրադարանին մէջ պիտի կազմակերպուին ընթերցողական զեկոյցներ եւ ցերեկոյթներ:

Հայաստանի ամէն շրջաններու մէջ տեղի պիտի ունենան յուշ-երեկոներ, գիրքերու բննարկում: Պիտի ցուցադրուին ազատագրական պայքարի եւ Ազգային վերածնունդի նիւթերով ֆիլմերու շարք, իսկ Հայաստանի նկարիչները պիտի ցուցադրեն իրենց ստեղծագործութիւնները «պատմութեան խառուղիներուն վրայ» անուանումով:

ՀԱՆՐԱԺՈՂՈՎ
Ազատութեան Հրապարակում

Չորեքշաբթի, Մարտի 21-ին, երեկոյեան ժամը 6-ին

Հայ ազգային-ազատագրական շարժումը թեւակոխում է պատմական նոր փուլ: Հանր պետության քաղաքական հին կառուցվածքների եւ հաստատությունների ինքնամեկուսացումն ու անկարողությունը հանգեցրել են քաղաքական իշխանության չգոյության եւ գաղափարաբանական ազատ տարածության առաջացման: Այսպիսի իրավիճակում ապարեզ են գալիս ուժեր, որոնք օժտված չեն հաճախ ազգային առաջխաղացման իրատես ծրագրով:

Հայաստանի եւ ներքին Սփիւռքի 45 կազմակերպություն ներկայացնող **Համահայկական Միացյալ Ճակատը**, որը քաջ է նոր անդամների առջեւ, հանդես է գալիս բոլոր հայերի՝ Հայրենիքի ճակատագիրը տնօրինելու իրավունքի պաշտպանությամբ:

Համահայկական Միացյալ Ճակատը պատրաստ է ստանձնել պարտավորություն իր բաժինը՝ Հայաստանում տնտեսական եւ քաղաքական բարեփոխումների ուղիով ստեղծելու համահայկական պետականութիւն

«Հնչակ», «Դաշնակցութիւն», «Ռամկավար» ազգային կուսակցութիւնների ընտրարշավին մասնակցելու անհրաժեշտութիւնը, ազգային անվտանգութեան ըմբռնում (կոնցեպցիա), Հանրապետութեան իրավիճակի համար պատասխանատո՞ւ է արդյոք Հայաստանի կոմկուսը, միավորված ժողովուրդ եւ ժողովրդավարական Խորհրդարան...

Հարգելի հայրենակիցնե՛ր, հրավիրում ենք Ձեզ մասնակցել այս եւ ուրիշ հարցերի բննարկմանը կայանալիք հանրաժողովում:

Հանրաժողովի կոչ-յայտարարութիւնը

Հ.Բ.Ը.Մ.-ի 84-ամեակի Առիթով
Ուխտ Նոր Շէնքի Մասին

Գրեց՝ *Օհան Պոտրումեան*

«...Աջակցիլ Բարեգործականին, ազգապահական համերաշխութեան նուիրական գործին սատարել կը նշանակէ ուրեմն:»

Արշակ Չոպանեան

Հայ ժողովուրդի գոյութիւնը ապահովելու գաղափարն էր, որ 84 տարիներ առաջ, խումբ մը հասատասեր ազգայիններ մղեց հիմը դնելու Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան:

Նուիրեալներու երախտաշատ այս խումբը հայրենասիրական առողջ սկզբունքներով եւ ազգասիրական հեռատես տեսլականով մը ոգի ի բռին գործի լծուեցաւ՝ ծառայելու եւ օժանդակելու իր ժողովուրդին լինելութեան եւ բարօրութեան պահպանման համար: Եւ իրօք, անկաշառ ու հնչեղ եղաւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան գործն ու խօսքը իր գոյութեան ողջ ընթացքին:

Ան արձանագրեց դրական անհաշուելի իրագործումներ, տարտղնուած հայ ժողովուրդին օժանդակելու գծով: Անհաչառ ջննատրուած հայ ժողովուրդին օժանդակելու գծով: Անհաչառ ջննատրուած բոլոր ապահայ եւ ազգավնաս երեւոյթները, որոնք միայն պատուհաս կրնային պատճառել հայ ժողովուրդին:

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան 84-ամեայ պատմութեան իւրաքանչիւր էջը պերճախօս վկայութիւն մըն է անոր իրագործած նուաճումներուն: Պատահական չէ որ, այսօր ան շահած է լայն զանգուածի մը ջերմ համակրանքն ու ժողովրդականութիւնը եւ նոյն հասատամբով ու ծրագիրներով իր հայեացքը ուղղած է դեպի աւելի արդիւնաբեր ու յուսատու ապագայ մը:

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը բեղուն գործունէութեան ձեռնարկեց իր հիմնումին առաջին իսկ օրէն. որմէ պայմաններ դարձան նպաստաւոր, այնքան տենդագին

Արցախի եւ Հայաստանի Պահապանները

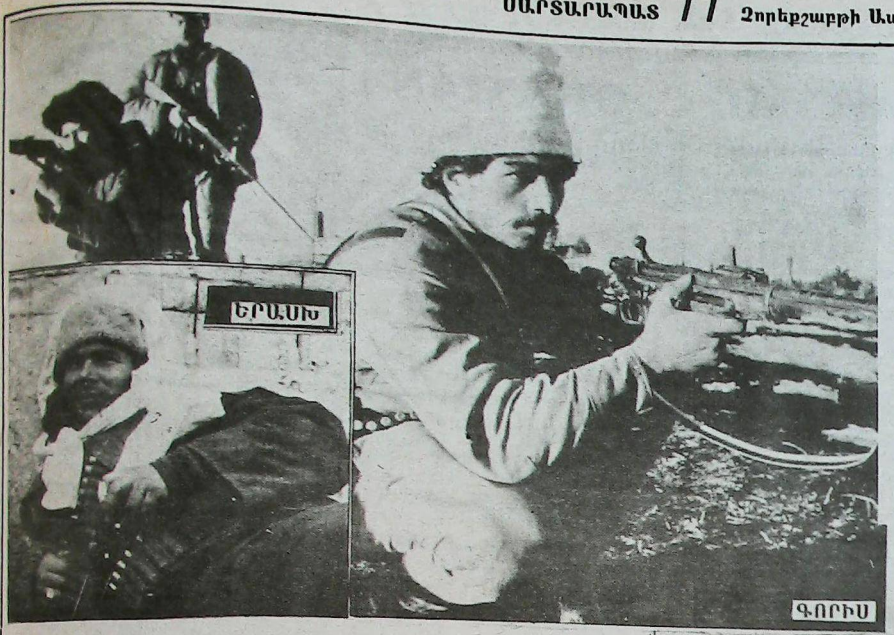

Արցախի եւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններուն, ինչպէս նաեւ Ատրպէյճանի կարգ մը հայկական գիւղերուն վրայ ազերիներու բարբարոս յարձակումներուն դէմ պաշտպանուելու համար կամաւորական գունդեր կազմուած են, որոնք գիշեր-ցերեկ եւ զէն ի ձեռին կը հսկեն պաշտպանելու համար հայոց կեանքը: Սփիւռքահայ թղթակից-լուսանկարիչ **Արմիէ Եոհաննէս** վերջերս գրտնած է Արցախ, Երասխ եւ Գորիս, եւ մեր պաշտօնակից «Պայքար» Շաբաթաթերթին տրամադրած է այս շատ պերճախօս լուսանկարները:

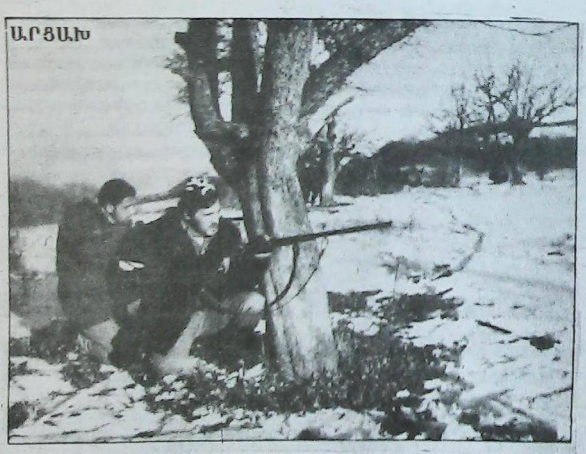

mentalidad de los altos dirigentes de los grandes partidos que componen la vida política armenia, ni en los de Armenia, ni en los de la diáspora. He hablado con dirigentes tashnagsagan y la pregunta clave ha sido ¿usted considera que es factible o es conveniente que Armenia se separe de Rusia? y unánimemente todos me han dicho que no, que eso es una idea descabellada y que llevaría a Armenia a la desaparición. Del mismo modo en Armenia he preguntado a personalidades del gobierno y de la ciencia si consideraban que la existencia de un partido tashnagsagan en la diáspora o en Armenia fuera un factor perjudicial para la vida nacional armenia, todos me dijeron que de ninguna manera y coincidieron en que cada uno debe cumplir su función de acuerdo con las circunstancias de tiempo y de lugar que le toque actuar. Yo opino de una manera campechana. Voy a decir lo que me enseñó mi padre: **"cuando un armenio te pida algo decí siempre que sí, salvo que lo que te pida sea para ir contra otro armenio, ahí decí que no"**. Esta orientación fue una guía para mover—me con la más amplia libertad en todos los ambientes. No hay edificios ni diarios prohibidos para mí. Creo ser bien recibido en todas partes. De modo que lo que a mí me permite participar con mayor dinamismo en ambientes tan dispares no se origina en una postura como la del camaleón que se mimetiza en cada lugar al que va, sino que surge de la altura, la elevación de criterio en cuanto a no ver todo bien en un solo lugar o todo mal en otro.

Todos los armenios —tashnagsagan, rangavar, hnchakian o hamainavar— son iguales para mí y entiendo que ni siquiera existe la más mínima contradicción entre ellos. Todos persiguen la misma finalidad y si hay alguna diferencia no es en la finalidad sino en el método a aplicar para llegar a la finalidad. La diferencia radica en los medios y yo no me voy a detener en ellos. A mí me interesa la finalidad. Si éstas coinciden con las mías, no tengo ninguna diferencia con ningún armenio.

viene de pág.3

DR. PASCUAL C. OHANIAN

Y ya que había mencionado a su padre, le pedí que relatara algo sobre sus afectos más cercanos. No sólo habló de sus padres, también lo hizo de su esposa, sus hijos, su nieto y sus hermanos.

Dr. Ohanian: Los recuerdos que guardo de mis padres en mi infancia son de dos clases. Fuí hijo único durante muchos años. Me separan de mi hermana doce años, de modo que en esos primeros años cuando todavía no tenía hermanos, tuve que compartir la etapa más difícil de mis padres que era la de su consolidación económica, pero también la más productiva porque recibí íntegramente el caudal de enseñanzas y de ejemplos que mis padres podían dar a sus hijos. Cuando nacieron mis hermanos esto se vió compartido. Ya no era simplemente el hermano sino que además era un poco el tutor de ellos, por ejemplo en materia de estudios.

Recuerdo con mucha satisfacción que fuí el compañero de mi madre cuando ella atendía a los negocios hombro a hombro con mi padre. Entonces, yo, por razones de edad, la acompañaba a ella y recibía su consejo diario, sus enseñanzas, su modo de pensar, que como a todo hijo me ha servido como guía hasta el día de hoy.

En cuanto a papá, el recuerdo que tengo es el del hombre exigente, muy trabajador, hábil comerciante pero al mismo tiempo muy romántico, muy soñador y muy divertido porque una de las características de mi papá era la de ser un hombre muy alegre. Los amigos lo querían precisamente por esa característica. Siempre con una palabra de buen humor, siempre optimista, con algún chiste o alguna broma.

El sueño de mis padres fue que sus tres hijos estudiaran, y como yo estaba orientado hacia la abogacía quisieron que mis hermanos también estudiaran la misma carrera o carreras afines. Mi hermano se recibió de abogado y mi hermana de escribana.

Después la vida es más fuerte que todos los proyectos y finalmente mi hermana Diana fue la que más persistió y es la que en este momento ejerce la profesión. Nosotros dos, tanto Alberto como yo, dejamos de ejercerla.

Mi hermano Alberto es una persona sumamente hábil en materia de organización y ya hace muchos años que está dedicado a la promoción artística y felizmente le fue muy bien. Ha tenido el management de Spinetta en sus horas de gloria y a "Soda Stéreo". Estuvo con David Lebón, Charly García, Piero, "Los Enanitos Verdes". Ahora tiene otros proyectos más ambiciosos que ojalá pueda llevar a cabo.

Yo tengo dos hijos y un nieto. Mi hija, Silvia, estudió profesorado de historia, se recibió y cursa ciencias políticas. Mi nieto, es decir su hijo, ya tiene dos años y medio. Mi hijo, Aníbal, sigue de algún modo la carrera de sus abuelos, es comerciante.

Mi señora, Arlette, está dedicada a empujar hacia adelante a sus hijos. Ha sido muy comprensiva conmigo al tener que aceptar resignadamente mis ausencias motivadas por mis estudios. Ser la esposa de una persona que tiene que aprovechar los espacios libres de tiempo para leer y para escribir implica un grado de sacrificio, porque nosotros no nos dedicamos de la mañana a la noche a estudiar. En la Argentina no existe esa posibilidad. Uno tiene que trabajar y en los ratos libres dedicarse a la investigación, de modo que esos ratos lícitamente correspondientes a compartir con la pareja y la familia, muchas veces se ven denunciados a un trabajo que de otra manera no se realizaría.

La conversación a veces se interrumpía: es que en su departamento de Belgrano había un desperfecto en una cañería. Mientras su esposa atendía al plomero, el doctor Ohanian no dejó de concentrarse en la charla que transcurría ahora por temas más serios como Garabagh y los territorios armenios usurpados por Turquía.

Dr. Ohanian: En lo referente a Garabagh o Artsaj no me detengo en los aspectos negativos porque lo considero en un ciento por ciento positivo. Todo lo que ocurre es, a mi entender, en beneficio de nuestros intereses. No hay que ser impacientes. No voy a decir que sea una suerte que haya muertos. Yo enfoco esto desde otro punto de vista. Estamos en una guerra, por lo tanto van a haber caídos. Cuando uno está en una guerra tiene que afrontarla. Estamos en una guerra, aunque no esté declarada.

No tengo dudas de que con el tiempo Artsaj va a formar parte de Armenia, y no sólo ese territorio sino que Najichevan también. Todo ese proceso histórico es tan importante como la creación del alfabeto armenio, como la independencia armenia, y nosotros somos los privilegiados de ser testigos de este momento.

En cuanto a los territorios usurpados por Turquía, pienso que un día van a ser nuestros, siempre y cuando Turquía se democratice. En consecuencia surgirá el diálogo entre ambas partes. Lamentablemente, Turquía en toda su historia no tuvo la oportunidad de conocer lo que es democracia.

conchiri

ARMEN TARPINIAN

Al cierre de nuestra edición nos llega la noticia del fallecimiento del señor **Armen Tarpinian**, ocurrido en la mañana del 9 de abril. Sus restos fueron sepultados en el cementerio armenio de la Chacarita, acompañados por un doliente y numeroso cortejo de parientes y amigos.

El señor Tarpinian, prestigioso miembro de esta diáspora, era sobreviviente del Genocidio de 1915. Lleguen a sus parientes nuestras sinceras condolencias

COLEGIO ARZRUNI
NECESITA
MAESTRA JARDINERA
CON CONOCIMIENTO DE IDIOMA ARMENIO
Presentarse: 13 á 16hs. en José Marti 1580

CLASES de VIOLIN
Profesor del Conservatorio Nacional
Integrante de la Orquesta
Sinfonica Nacional
Prof. BUCHHALTER
87—3125

TORNEO de TAVLI y BINGO
IMPORTANTES PREMIOS
20 de abril de 1990 — 21 hs.
Centro Cultural Armenio
Armenia 1366
Organiza: ***DEPORTIVO ARMENIO***
Inscripciones: 774—1050

LILIANA M.M. MERDIKIAN
abogada
Ricardo Gutierrez 1357
Pta. Baja "A" — OLIVOS
T.E.: 790—6779 de 14 a 18

Dr. Arturo Balassanian
Escribano
Registro Notarial 1094
Florida 716 2° Piso — Of. "K"
T.E.: 322—2768

Daniel Youssefian e Hijos S.A.
Distribuidor y Mayorista Textil
Blanco y Tejidos en general
Sarmiento 2357 Buenos Aires
TE. 48-9442/5298

UNIFORMES COLEGIALES
ELMAYAN

BLAZERS
PANTALONES
JUMPERS
765-5293
Los Ceibos 63 BOULOGNE

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL
TEKEYAN
Redacción y Administración
Gorriti 4804
1414 CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771—2520
Horario de atención
Lun a Vier de 10.00 a 19.00
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual
N° 174428
Director
NAHABET NAHABETIAN
Corresponsalía receptora de avisos y suscripciones en
BRASIL
St. Hrair Chahinian
Av. Covingui 191 Ap 84
Cep. 02079—San Pablo
T.E: 813—4731
URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E: 70—3114 Montevideo